

Lieta C-744/23 [Zlakov]ⁱ

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 1. decembris

Iesniedzējtiesa:

Sofiyski rayonen sad (Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 29. novembris

Prasītājs:

T. P. T.

Atbildētāja:

“Financial Bulgaria” EOOD

LĒMUMS

Nr. 42767

Sofijā, 2023. gada 29. novembrī

SOFIYSKI RAYONEN SAD [SOFIJAS RAJONA TIESA]

[..] [tiesas sastāvs],

pieņemot lēmumu [..] civillietā Nr. 20221110142769 saskaņā ar tiesas 2022. gada lietu sarakstu

[..],

ir ņēmusi vērā turpmāko:

- 1 Šo tiesvedību reglamentē LESD 267. panta 1. punkts un *Grazhdanski protsesualen kodeks* [Civilprocesa kodeksa; turpmāk tekstā – “GPK”]

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

55. nodaļa kopsakarā ar GPK 248. pantu (sprieduma grozīšana attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem).

- 2 Tiesvedība tika ierosināta pēc viena īpašnieka advokātu sabiedrības “*Dimitar Milev*”, Sofija, [...] 2023. gada 13. oktobra pieteikuma, [...], ar kuru [prasītāja pārstāvis] lūdza grozīt spriedumu attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem. Prasītāja pārstāvis apgalvo, ka tiesa kļūdaini ir attiecinājusi uz viņu izdevumus par advokāta honorāru, neietverot pievienotās vērtības nodokli (turpmāk tekstā – “PVN”). Advokāta honorārā esot jābūt ietvertam PVN. Viņš ir iesniedzis pierādījumus par savu reģistrāciju PVN maksātāju reģistrā.
- 3 Atbildētāja “*Financial Bulgaria*” EOOD [...] iebilst pret prasības pieteikumu un apgalvo, ka tas nav pamatots. Tā atsaucas uz judikatūru (*Varhoven kasatsionen sad* [Augstākās kasācijas tiesas; turpmāk tekstā – “VKS”] lēmums 917/02.05.2023 civillietā Nr. 1323/2023), saskaņā ar kuru [...] par bezmaksas juridisko pakalpojumu sniegšanu atbilstīgi *Zakon za advokaturata* [Advokatūras likuma; turpmāk tekstā – “ZA”] 38. pantam PVN par honorāru nemaksā.
- 4 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, vai PVN ir maksājams par advokāta honorāru saistībā ar bezmaksas juridisko pakalpojumu sniegšanu, kura persona ir nodokļa maksātājs un kam ir jāveic tā samaksa. Tiesai nav skaidrs, vai bezmaksas juridisko pakalpojumu sniegšanai ir piemērojams PVN.

PAMATLIETAS PUSES

- 5 Prasītājs: T. P. T., personas kods [...], Sofija, [...], kuru pārstāv viena īpašnieka advokātu sabiedrība “*Dimitar Milev*” [...] [prasītāja pārstāvja adrese].
- 6 **Atbildētāja:** “*Financial Bulgaria*” EOOD, vienotais identifikācijas kods [...], Sofija [...] [atbildētājas un tās pārstāvja dati].

FAKTI

- 7 Tiesvedība tika ierosināta pēc prasītāja prasības pret atbildētāju, ar kuru viņš lūdza atzīt starp pusēm noslēgto līgumu par patēriņa kredīta galvojumu par spēkā neesošu.
- 8 Prasītāju pārstāv viena īpašnieka advokātu sabiedrība “*Dimitar Milev*” – advokāts *Dimitar Milev* (“*Dimitar Milev*” – advokāts *Dimitar Milev*). Saskaņā ar iesniegto pilnvaru un līgumu par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā juridiskie pakalpojumi klientam tiek sniegti bez maksas atbilstīgi ZA 38. panta 1. punkta 2. apakšpunktam, saskaņā ar kuru advokāts var sniegt bezmaksas juridiskos pakalpojumus personām, kas nonākušas finansiālās grūtībās.
- 9 Atbildētāju pārstāv juriskonsults.
- 10 Prasītājs ar sava pārstāvja – viena īpašnieka advokātu sabiedrības “*Dimitar Milev*” – starpniecību lūdza tiesu piešķirt tam advokāta honorāru ar PVN.

Advokāts ir iesniedzis pierādījumus par savu reģistrāciju saskaņā ar *Zakon za danak varhu dobavena stoynost* [Likumu par pievienotās vērtības nodokli; turpmāk tekstā – “ZDDS”].

- 11 Ar spriedumu Nr. 13461/03.08.2023. 2022. gada lietu saraksta civillietā Nr. 20221110142769 *Sofiyiski rayonon sad* prasību apmierināja. Atsaucoties uz *Naredba № 1 ot 9 yuli 2004 g. za minimalnite razmeri na advokatskite vaznagrazhdenia* [2004. gada 9. jūlija Noteikumiem Nr. 1 par advokātu minimālajiem honorāriem; turpmāk tekstā – “NMRAV”], tiesa nolēma, ka, pastāvot mantiskajai interesei 185,52 BGN apmērā (līguma vērtība), advokāta minimālā honorāra summa ir 400,00 BGN. Tā kā prasītāju pārstāvēja advokāts saskaņā ar bezmaksas juridisko pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem, tiesa piesprieda atbildētājam samaksāt summu 400,00 BGN bez PVN nevis tiesvedības pusei, bet gan tieši viena īpašnieka advokātu sabiedrībai “*Dimitar Milev*” – advokātam *Dimitar Milev*.
- 12 Spriedums netika pārsūdzēts un stājās spēkā 2023. gada 25. septembrī.
- 13 Prasītāja pārstāvja – viena īpašnieka advokātu sabiedrības “*Dimitar Milev*”, proti, advokāta *Dimitar Milev* – pieteikums (šajā tiesvedībā izskatāmais pieteikums ar reģistrācijas numuru [...] / 2023. gada 13. oktobris), ar kuru lūgts grozīt spriedumu attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem, tika saņemts apelācijas iesniegšanas termiņā. Pieteikumā tiek lūgts, lai tiesa piespriež PVN attiecināšanu uz summu 400,00 [BGN], nosakot tā lielumu 80 BGN apmērā (ar nodokļa likmi 20 % no summas, kurai uzliek nodokli, 400,00 BGN).
- 14 Atbildētāja iebilst un apgalvo, ka tiesai nav jāatzīst PVN uzlikšana honorāram, jo advokāts juridiskos pakalpojumus sniedza bez maksas. Tā atsaucas uz judikatūru.

ATBILSTOŠĀS VALSTS TIESĪBU NORMAS

1. GRAZHANSKI PROTSESUALEN KODEKS

15 Lēmums par tiesāšanās izdevumiem

78. pants. 1. Prasītāja samaksātās nodevas, tiesvedības izdevumus un advokāta honorārus, ja prasītājam tāds bijis, atbildētājs sedz proporcionāli prasījuma apmierināšanai.

16 Sprieduma grozīšana attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem

248. pants. 1. Apelācijas iesniegšanas termiņā vai viena mēneša laikā pēc sprieduma pasludināšanas nepārsūdzamu spriedumu gadījumā tiesa pēc vienas puses lūguma var papildināt vai grozīt spriedumu attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem.

2. Tiesa informē pretējo pusi par pieprasīto papildinājumu vai grozījumu un informē to par iespēju vienas nedēļas laikā iesniegt apsvērumus.

3. Lēmums par tiesāšanās izdevumiem tiek pieņemts slēgtā sēdē, un to izsniedz pusēm. Uz to attiecas sprieduma apstrīdēšanas regulējumi.
2. *ZAKON ZA ADVOKATURATA* [Advokatūras likums; turpmāk tekstā – “ZA”]
- 17 36. pants. 1. (papildināts – 2012. gada *DV* Nr. 97) Advokātam vai advokātam no Eiropas Savienības ir tiesības uz atlīdzību par savu darbu.
3. (papildināts – 2012. gada *DV* Nr. 97) Ja līguma nav, advokatūras padome pēc advokāta, advokāta no Eiropas Savienības vai klienta pieteikuma nosaka honorāru saskaņā ar Augstākās advokatūras padomes rīkojumu.
- 18 38. pants. 1. (papildināts – 2012. gada *DV* Nr. 97) Advokāts vai advokāts no Eiropas Savienības drīkst sniegt juridiskos pakalpojumus bez maksas [turpmākajām personām]:
- 1) apgādājamām personām;
 2. personām, kas nonākušas finansiālās grūtībās;
 - 3) radniekiem, tuviniekiem vai citam juristam.
2. (papildināts – 2012. gada *DV* Nr. 97) Ja 1. punktā minētajos gadījumos pretējai pusei ir piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, advokātam vai advokātam no Eiropas Savienības ir tiesības saņemt advokāta honorāru. Tiesa nosaka honorāru vismaz [ZA] 36. panta 2. punktā paredzētajā apmērā un piespriež pretējai pusei to samaksāt.
- 19 71. pants. 1. (papildināts – 2021. gada *DV* Nr. 17) Klients pilnvaro sabiedrību sevis aizstāvībai un pārstāvībai tiesā, iestādēs pirmstiesas izmeklēšanā, administratīvajās iestādēs un birojos, kā arī pie fiziskām un juridiskām personām. Sabiedrības vadītājs piešķir apakšpilnvaru vienam vai vairākiem sabiedrības dalībniekiem. Ja advokātu sabiedrība ir viena īpašnieka sabiedrība, par pilnvarotu tiek uzskatīts arī advokāts, kurš ir dibinājis sabiedrību.
3. *NAREDBA № 1 OT 9 YULI 2004 G. ZA MINIMALNITE RAZMERI NA ADVOKATSKITE VAZNAGRAZH DENIA* [2004. gada 9. jūlija Noteikumi Nr. 1 par advokātu minimālajiem honorāriem; turpmāk tekstā – “NMRAV”]
- 20 Honorārs civilprocesa un administratīvā procesa tiesvedībā vienā instancē
7. pants. 2. ([..] [pēdējo reizi] grozīts – 2022. gada *DV* Nr. 88) Par pārstāvību, aizstāvību un dalību tiesvedībās, kurās ir noteikta interese, honorāri ir šādi:
- 1) ja interese ir līdz 1000 BGN: 400 BGN;
- 21 **Papildnoteikumi (DR):**

2.a pants. (jauns – 2010. gada *DV* Nr. 43, grozīts – 2014. gada *DV* Nr. 28, papildināts – 2016. gada *DV* Nr. 84) Ja advokāti nav reģistrēti saskaņā ar *ZDDS*, viņu honorārs neietver PVN, savukārt reģistrētie advokāti par honorāriem, kas noteikti saskaņā ar šo tiesību aktu, ietur attiecīgi maksājamo PVN, kas tiek uzskatīts par klienta advokātam maksājamā honorāra neatņemamu sastāvdaļu, turklāt šis nodoklis ir jāmaksā saskaņā ar *ZDDS* noteikumiem.

4. *ZAKON ZA DANAK [VARHU] DOBAVENA[TA] STOYNOST* [Likums par pievienotās vērtības nodokli; turpmāk tekstā – “*ZDDS*”]

22 **Pakalpojuma sniegšana**

9. pants. 1. Pakalpojuma sniegšana ir jebkāda pakalpojuma veikšana.

2. Par pakalpojuma sniegšanu uzskata arī:

2) saistību uzņemšanos neveikt kādu darbību vai neizmantot kādas tiesības;

3. Pakalpojumu sniegšanai par atlīdzību pielīdzina:

1) (grozīts – 2013. gada *DV* Nr. 101, spēkā kopš 2014. gada 1. janvāra, papildināts – 2019. gada *DV* Nr. 96, spēkā kopš 2020. gada 1. janvāra) pakalpojuma sniegšanu nodokļa maksātāja, īpašnieka vai darba ņēmēju privātajām vajadzībām vai vispārīgi citiem mērķiem nekā nodokļa maksātāja kā pašnodarbinātas personas saimnieciskajai darbībai, ciktāl pakalpojuma sniegšanas ietvaros tiek izmantota prece, kuru ražojot, importējot vai iegādājoties pilnībā vai daļēji ir atskaitīts priekšnodoklis;

2) (grozīts – 2013. gada *DV* Nr. 101, spēkā kopš 2014. gada 1. janvāra, papildināts – 2019. gada *DV* Nr. 96, spēkā kopš 2020. gada 1. janvāra) pakalpojuma sniegšanu bez maksas nodokļa maksātāja, īpašnieka vai darba ņēmēju privātajām vajadzībām vai vispārīgi citiem mērķiem nekā nodokļa maksātāja kā pašnodarbinātas personas saimnieciskajai darbībai;

3) (jauns – 2012. gada *DV* Nr. 94, spēkā kopš 2013. gada 1. janvāra) pakalpojumu sniegšanu bez maksas, ko veic turētājs/lietotājs, lai uzlabotu noīrētu/lietošanai nodotu īpašumu.

4. Šā panta 3. punktu nepiemēro:

1) pārvadāšanas pakalpojumu sniegšanai, ko no dzīvesvietas līdz darba vietai bez maksas veic darba devējs saviem darba ņēmējiem, tostarp tiem, kam ir pārvaldības līgumi, ja tas notiek attiecīgo personu saimnieciskās darbības mērķiem;

2) (grozīts – 2012. gada *DV* Nr. 94, spēkā kopš 2013. gada 1. janvāra) pakalpojumu sniegšanai bez maksas, ko veic turētājs/lietotājs, lai saremontētu noīrētu vai lietošanai nodotu īpašumu;

- 3) (atcelts– 2012. gada *DV* Nr. 94, spēkā kopš 2013. gada 1. janvāra)
 - 4) ārkārtīgi zemas vērtības pakalpojuma sniegšanai bez maksas reklāmas nolūkos;
 - 5) (jauns – 2015. gada *DV* Nr. 95, spēkā kopš 2016. gada 1. janvāra) pakalpojuma sniegšanai nodokļa maksātāja, īpašnieka vai tā darba ņēmēju privātajām vajadzībām vai vispārīgi citiem mērķiem nekā nodokļa maksātāja kā pašnodarbinātas personas saimnieciskajai darbībai ārkārtas situācijas vai nepārvaramas varas dēļ.
5. (jauns – 2016. gada *DV* Nr. 97, spēkā kopš 2017. gada 1. janvāra) 3. punkta 1. apakšpunktu nepiemēro lietotām precēm, attiecībā uz kurām ir īstenotas tiesības uz priekšnodokļa atskaitīšanu saskaņā ar 71.a, 71.b un 73.b pantu.

SAVIENĪBAS TIESĪBU AKTI

1. Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

23 I SADAĻA – PRIEKŠMETS UN DARBĪBAS JOMA

2. pants

1. PVN uzliek šādiem darījumiem:

c) pakalpojumu sniegšanai, ko par atlīdzību kādā dalībvalsts teritorijā veic nodokļa maksātājs, kas rīkojas kā tāds;

24 [IV SADAĻA] 3. NODAĻA – Pakalpojumu sniegšana

24. pants

1. “Pakalpojumu sniegšana” ir jebkurš darījums, kas nav preču piegāde.

25 26. pants

1. Šādus darījumus uzskata par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību:

b) pakalpojumu sniegšanu, ko bez maksas veic nodokļa maksātājs savām vai sava personāla privātajām vajadzībām, vai, plašākā nozīmē, citiem mērķiem nekā savas saimnieciskās darbības vajadzībām.

26 28. pants

Ja nodokļa maksātājs, kas darbojas savā vārdā, bet kādas citas personas interesēs, ir iesaistīts pakalpojumu sniegšanā, uzskata, ka tas pats saņēmis un sniedzis šos pakalpojumus.

27 [VII SADAĻA] 2. NODAĻA – Preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana

75. pants

Attiecībā uz šīs direktīvas 26. pantā minēto pakalpojumu sniegšanu, ja preces, kas ir saimnieciskās darbības aktīvu daļa, lieto privātajām vajadzībām vai nolūkā sniegt pakalpojumus bez maksas, summu, kurai uzliek nodokli, veido izmaksas, kas nodokļa maksātājam radušās, lai veiktu pakalpojumu sniegšanu.

BULGĀRIJAS REPUBLIKAS VKS JUDIKATŪRA

- 28 **Viena VKS** iztiesāšanas sastāvu **daļa** uzskata, ka honorāros, kas noteikti saskaņā ar ZA 38. pantu, ir jāiekļauj PVN. Tiesas noteiktie honorāri par bezmaksas juridisko pakalpojumu neesot pakalpojumu sniegšana bez maksas, tādējādi esot jāmaksā PVN. Šādā izpratnē ir pieņemti arī citi VKS nolēmumi: VKS 2023. gada 11. oktobra Lēmums Nr. 50207 komercietā Nr. 1940/2022, VKS 2023. gada 10. maija Lēmums Nr. 50139 civillietā Nr. 5156/2021.
- 29 Citi VKS iztiesāšanas sastāvi uzskata, ka tiesai nav pamata atzīt PVN ZA 38. pantam atbilstīgam honorāram. Pakalpojumu sniegšanai bez maksas netiekot uzlikts PVN – tas izrietot no Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta. Šī darbība neesot ar nodokli apliekama preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana ZDDS vai Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu izpratnē. Šīs izpratnes virzienā ir vērsts arī VKS 2023. gada 10. maija Lēmums Nr. 917 civillietas Nr. 1323/2023 kasācijas tiesvedībā.

IEMESLI, KĀDĒL TIESA UZSKATA, KA LŪGUMS SNIEGT PREJUDICIĀLU NOLĒMUMU IR BŪTISKS, LAI PAMATLIETĀ PIENĒMTU PAREIZU LĒMUMU

- 30 Pieteikums grozīt spriedumu attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem ir saņemts termiņā, un to ir iesniegusi pilnvarota persona. Pretējā puse ir iesniegusi apsvērumus. Pieteikums ir pieņemams, un par to ir jālemj pēc būtības.
- 31 Lai pieņemtu nolēmumu, tiesai ir jāatbild uz šādu jautājumu pēc būtības: vai juridisko pakalpojumu sniegšana bez maksas ir pakalpojumu sniegšana, kam uzliek nodokli, Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu izpratnē, ja tiesa piespriež pusei, kurai spriedums ir nelabvēlīgs, tiešā veidā samaksāt advokātam tādu pakalpojuma vērtību, ko viņš būtu saņēmis, ja pakalpojumu nebūtu sniedzis bez maksas[?]
- 32 Bulgārijas tiesību aktos ir nostiprināts nepamatotas iedzīvošanās princips. Ja puse ir saņēmusi juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas un tiesvedībā ir pieņemts tai labvēlīgs spriedums, tiesa piespriež tai pusei, kurai tiesvedībā pieņemts nelabvēlīgs spriedums, segt advokāta honorāru, samaksājot to viņam tiešā veidā. Tas ir tāpēc, ka pusei nav radušās nekādas izmaksas par advokāta

honorāru. Tomēr advokātam nav jāstrādā *pro bono*, tāpēc viņa honorārs ir jāsedz pusei, kurai spriedums ir nelabvēlīgs un kurai tiek piespriests viņam tieši samaksāt honorāru saistībā ar attiecīgo tiesvedību. Pamatlietā rodas jautājums par to, vai PVN uzliek honorāram par advokāta *pro bono* sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem, ja tiesa honorāru piespriež segt pusei, kurai spriedums ir nelabvēlīgs.

- 33 Bulgārijas tiesību aktos ir transponētas Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu prasības. Bulgārijas ZDDS ir precizēts, ka pakalpojumu sniegšana, ciktāl tas attiecas uz PVN, ir uzskatāma par pakalpojumu, kam uzliek nodokli. ZDDS 9. panta noteikums noteiktās daļās burtiski pārņem Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 26. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 28. panta formulējumus. Vienlaikus Bulgārija ir izmantojusi atbrīvojumu no PVN juridiskajiem pakalpojumiem saskaņā ar Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu [X pielikuma] B daļu. Tomēr šis noteikums nav piemērojams, ja advokāts, kas sniedz pakalpojumu, ir reģistrēts PVN maksātājs, kā tas ir šajā gadījumā. Ja advokāts noslēgtu maksas līgumu par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībās, viņa honorāram uzliktu PVN. Citādi ir tad, ja advokāts ir strādājis *pro bono*. Tieši šā iemesla dēļ tiesa vēlas noskaidrot, vai šie pakalpojumi ietilpst Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu darbības jomā un kas ir nodokļa maksātājs.
- 34 Tiesai ir grūtības noteikt, vai iepriekš minētie Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu noteikumi ir piemērojami juridiskajiem pakalpojumiem, ko bez maksas sniedz advokāti.
- 35 PVN ir netiešais nodoklis. Nodokļa maksātājs (nodokļa subjekts) ir galapatērētājs, preču piegādes vai pakalpojuma saņēmējs. Nodokļa nesējs (ieņēmuma maksātājs) ir persona, kas sniedz pakalpojumu, un nodokļa priekšmets ir pats sniegtais pakalpojums. Summa, kurai uzliek nodokli, ir atlīdzība par sniegto pakalpojumu.
- 36 Ja līgumā par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā ir saskaņots atalgojums, nodokļu bāze ir pats pakalpojums. Līguma klients ir nodokļa subjekts (nodokļa maksātājs), kas ir atbildīgs par PVN nomaksu. Nodokļa maksātājs ir advokāts, kas sniedz pakalpojumu par atlīdzību un iemaksā PVN klienta vārdā. Summa, kurai uzliek nodokli, ir advokāta (advokātu sabiedrības) honorārs, kas ir saskaņots līgumā par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībās. Situācija ir sarežģītāka, ja juridiskie pakalpojumi tiek sniegti bez maksas (*pro bono*).
- 37 Pirmkārt, nav skaidrs, vai bezmaksas juridisko pakalpojumu sniegšana ir pakalpojumu darbība, kam uzliek PVN. Tādēļ tiesai rodas jautājums, vai juridisko pakalpojumu sniegšana bez maksas ir pakalpojumu sniegšana, kam uzliek PVN. Vai advokāta (viena īpašnieka advokātu sabiedrības) juridisko pakalpojumu

sniegšana bez maksas, par ko tiesa šā advokāta (viena īpašnieka advokātu sabiedrības) labā tiesa piespriež segt honorāru, ir uzskatāma par nodokļu bāzi attiecībā uz PVN[?] Šis jautājums ir būtisks, jo tas ir izšķirošs attiecībā uz summu, kas zaudējušajai pusei ir jāmaksā advokātam, kurš ir sniedzis juridiskos pakalpojumus bez maksas. Tas ietekmē naudas plūsmu valsts budžetā un priekšnodokļa atskaitīšanu.

- 38 Otrkārt, nodokļa subjekta (nodokļa maksātāja) noteikšana ir problemātiska. Pakalpojuma saņēmējs ir prasītājs. Viņš ir klients saskaņā ar līgumu par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā, un lietā ir pieņemts viņam labvēlīgs spriedums. Tomēr viņš nav nodokļa maksātājs (nodokļa subjekts), jo, sniedzot juridiskos pakalpojumus bez maksas, pakalpojums tiek sniegts personai, kura nonākusi finansiālās grūtībās. Šādos apstākļos prasības apmierināšanas gadījumā ar advokāta honorāru saistīto tiesāšanās izdevumu segšanu tiesa nepiespriež par labu pakalpojuma saņēmējam (līguma klientam), bet gan tieši nodokļa nesējam (ieņēmuma maksātājam), proti, advokātam vai viena īpašnieka advokātu sabiedrībai. Šādā gadījumā advokāts (viena īpašnieka advokātu sabiedrība) saņem honorāru, kas viņam pienāktos, ja būtu saskaņota atlīdzība (aprēķina bāze). Tiesai paliek neskaidrs, vai advokāts (viena īpašnieka advokātu sabiedrība) ir PVN maksātājs (nodokļa subjekts), ja tiesa viņa labā piespriež advokāta honorāra segšanu par juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas personai, kurai tiesvedībā ir pieņemts labvēlīgs spriedums. Jautājums ir būtisks pamatlietā, jo no tā ir atkarīgs, kurām personām tiesai ir jāpiespriež PVN uzlikšana par tiesāšanās izdevumiem.
- 39 Tādēļ tiesai rodas jautājumi par to, vai katrs atsevišķais Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punkta [c)] apakšpunkta, 24. panta 1. punkta, 26. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 28. panta noteikums ir jāinterpretē tādējādi, ka juridisko pakalpojumu sniegšana bez maksas ir pakalpojums, kam uzliek PVN, un vai PVN uzliek tikai tad, ja advokāta honorāra segšanu piespriež tiesa.
- 40 Tiesai nav skaidrs, vai šajā lietā izskatāmā pakalpojumu sniegšana – juridisko pakalpojumu sniegšana bez maksas pusei, kurai spriedums ir labvēlīgs, un honorārs, kura segšanu tiesa piespriež par labu tieši advokātam – ietilpst pakalpojumu sniegšanā bez maksas Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 24. panta 1. punkta izpratnē.
- 41 Lai varētu izlemt lietu atbilstoši Savienības tiesību aktiem, ir jāatbild uz jautājumu, vai lietā izskatāmā pakalpojumu sniegšana ir pakalpojumu sniegšana par atlīdzību Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu izpratnē. Ir jāņem vērā, ka šajā gadījumā tiesa piespriež honorāru, ko advokāts būtu saņēmis, ja līgumā par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā būtu saskaņots honorārs.

- 42 Lai izlemtu, kam jāuzliek PVN, ir jānoskaidro, kas ir nodokļa maksātājs, ja juridisko pakalpojumu sniegšana ir bez maksas un [vienlaikus] ir noteikts honorārs. Tiesai nav skaidrs, kurš pamatlietā ir nodokļa maksātājs šīs direktīvas izpratnē.
- 43 Ir jānoskaidro, vai tāda pakalpojuma sniegšana kā pamatlietā ir pakalpojuma sniegšana bez maksas un [vienlaikus] pakalpojumu sniegšana par atlīdzību Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu izpratnē. Iemesls tam ir tas, ka daļa no bez maksas sniegtajiem pakalpojumiem tiek pielīdzināta pakalpojumu sniegšanai par atlīdzību, kam savukārt uzliek PVN.
- 44 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, saskaņā ar *GPK* 631. panta 1. punktu kopsakarā ar *LESD* 267. panta pirmo daļu tiesvedība ir jāaptur līdz brīdim, kad Eiropas Savienības Tiesa būs lēmusi par lēmuma rezolutīvajā daļā ietvertajiem Savienības tiesību aktu interpretācijas jautājumiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, TIESA

NOLĒMA:

1. **Saskaņā ar *LESD* 267. pantu un *GPK* 629. pantu UZDOT** Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

1) Vai jēdziens “**pakalpojumu sniegšana**” Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punkta [c] apakšpunkta, 24. panta 1. punkta, 26. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 28. panta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ietver:

1. juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas (*pro bono*), ko veic puses advokāts tiesvedībā[?]
2. juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas (*pro bono*), ko veic tās puses advokāts, attiecībā uz kuru ir ticis pieņemts labvēlīgs spriedums tiesvedībā, ja tiesa ir piespriedusi samaksāt **advokātam** honorāru, kuru viņš būtu saņēmis, ja par to būtu bijusi panākta vienošanās līgumā par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā[?]

2) Vai jēdziens “**pakalpojumu sniegšana, ko [veic bez maksas]**” Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 26. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ietver:

1. juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas (*pro bono*), ko veic puses advokāts tiesvedībā[?]
2. juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas (*pro bono*), ko veic tās puses advokāts, attiecībā uz kuru ir ticis pieņemts labvēlīgs spriedums

tiesvedībā, ja tiesa ir piespriedusi samaksāt advokātam honorāru, kuru viņš būtu saņēmis, ja par to būtu bijusi panākta vienošanās līgumā par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā[?]

3) Vai jēdziens “**pakalpojumu sniegšana, ko [veic par atlīdzību]**” Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 2. panta 1. punkta [c)] apakšpunkta, 24. panta 1. punkta un 26. punkta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ietver juridiskā pakalpojuma sniegšanu, ko advokāts bez maksas (*pro bono*) ir sniedzis pusei, attiecībā uz kuru tiesvedībā ir ticis pieņemts labvēlīgs spriedums, ja tiesa ir piespriedusi samaksāt advokātam honorāru, kuru viņš būtu saņēmis, ja par to būtu bijusi panākta vienošanās līgumā par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā[?]

4) Vai jēdziens “**nodokļa maksātājs**” Padomes Direktīvas 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 28. panta un 75. panta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka par nodokļa maksātāju ir uzskatāms:

1. advokāts (viena īpašnieka advokātu sabiedrība), kas ir veicis juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas (*pro bono*) kādai no pusēm[?]
2. advokāts (viena īpašnieka advokātu sabiedrība), kas ir veicis juridisko pakalpojumu sniegšanu bez maksas (*pro bono*) pusei, attiecībā uz kuru ir ticis pieņemts labvēlīgs spriedums tiesvedībā, ja tiesa ir piespriedusi samaksāt advokātam (viena īpašnieka advokātu sabiedrībai) honorāru, kuru viņš būtu saņēmis, ja par to būtu bijusi panākta vienošanās līgumā par juridisko aizsardzību un palīdzību tiesvedībā[?]

36. [...] [tiesvedības apturēšana]

37. [...]

[...] [procesuāli jautājumi]

40. **LĒMUMS** ir galīgs un nepārsūdzams saskaņā ar *GPK* 631. pantu.